

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1877. Andra Kammaren. N:o 14.

Onsdagen den 28 Februari.

Klockan 7 e. m.

Herr vice Talmannen ledde öfverläggningarne vid detta sammanträde.

§ 1.

Fortsattes den i förmiddagens sammanträde började föredragningen af Stats-Utskottets utlåtande N:o 15, angående regleringen af utgiifterna under riksstatens Andra hufvudtitel; hvarvid i ordningen förekom

Punkten 3,

som bifölls.

I *punkten 4* hade Utskottet yttrat sig öfver af Kongl. Maj:ts framlagdt förslag till ny stat för Fångvårdsstyrelsen samt hemställt, att detta förslag äfvensom de för de nya löneförmånernas åtnjutande af Kongl. Maj:ts uppställda vilkor måtte af Riksdagen gillas, och nämnda styrelses aflöningsanslag, nu utgörande 51,070 kronor, följaktligen ökas med 8,430 kronor till 59,500 kronor.

*Ang. ny stat
för Fång-
vårdssty-
relsen.*

Herr Liss Olof Larsson, hvilken inom Utskottet anmält reservation vid förevarande punkt, erhöll, efter uppläsning af Utskottets ofvan anförda hemställan, på begäran ordet och yttrade:

Af Stats-Utskottets betänkande synes, att jag reserverat mig mot den nu föredragna punkten, och denna min reservation afser den tjänstebefattning, som af regeringen föreslagits utöfver löne-regleringskomiténs förslag, eller kamreraretjensten, hvartill kammarförvandsbefattningen skulle förändras. Jag vill nu icke yttra mig om verkets organisation, emedan det tillkommer Kongl. Maj:ts ensamt att derför utfärda instruktion och föreskrifva sättet, på hvilket verket bör arbeta; men i fråga om den föreslagna kamreraretjensten ber jag att få säga några ord.

Efterser man i Kongl. Maj:ts nådiga proposition, hvilka skäl hufvudsakligen anförts för det nådiga förslaget om kamrerare-

Ang. ny stat
för Fång-
vårdssty-
relsen.
(Forts.)

tjenstens bibehållande, så finner man, att den Konungens rådgifvare, som i Statsrådet föredragit denna fråga, tagit hänsyn hufvudsakligast till de skäl, som i enahanda syfte blifvit anförda af kameraldepartementschefen i Fångvårdsstyrelsen. Att chefen för den kamerala afdelningen inom Fångvårdsstyrelsen vill hafva en kamrerare för att sjelf få så lätt arbete som möjligt, är naturligt. Det bör således ej heller förundra någon, att han yttrat sig i frågan på sätt som skett, men hvad som förvånar mig är att Kongl. Maj:ts regering, gent emot hvad så väl den andre departementschefen i Fångvårdsstyrelsen, hvilken äfven var ledamot i lönerigeringskomitén, som ock på sätt och vis verkets chef yttrat, föreslagit bibehållande af kamrerarebefattningen, som af komitén ansågs böra och kunna indragas. Granskar man nu de af kameralbyråchefen anförda skälen för kamreraretjenstens bibehållande, så finner man, att det första bland dem är, att det vore nödvändigt att hafva en kamrerare för att vikariera för bårcheffen i kameralafdelningen vid de tillfällen, då denne vore af förfall hindrad att sitt embete sjelf utöfva. Detta skäl är dock, för mig åtminstone, icke giltigt. Ty om man skulle hålla tjänstemän särskildt för att vid tillfällen af förfall för en ordinarie innehafvare af ett embete eller tjänst vikariera för denne, skulle man få en hel mängd tjänstemän, åt hvilka jag tror man i allmänhet skulle få ganska svårt att anskaffa arbete. Att tillsätta tjänstemän med större löner för att vid tillfällen i dem hafva vikarier för andra tjänstemän, tror jag således icke vara skäl uti. Dessutom förefaller det mig besynnerligt, att, då Kongl. Maj:ts regering och Riksdagen nästlidne riksdag indragit kamreraretjensterna i Statskontoret, der väl, om någonstädes, dylika befattningar torde hafva haft skäl för sig, samma regering nu framkommit med ett förslag om kamreraretjenstens bibehållande i det lilla verket, som kallas Fångvårdsstyrelsen, hvars göromål i jemförelse med Statskontorets äro af så obetydligt omfång, och sålunda ansett, att kamrerare kunna undvaras i Statskontoret men icke i Fångvårdsstyrelsen. Skulle kamreraretjensten vara nödvändig af det skäl, att dess innehafvare skulle vikariera för tjänstledige förmän, så borde väl dessutom ett sådant skäl äfven hafva gjort sig gällande i fråga om Statskontoret, ty der finnas inga andra vikarier att tillgå än tjänstemännen i första lönegraden. Der finnes visserligen en sekreterare, men denne kan icke vikariera för alla cheferna, och minst för chefen för bokslutskontoret, hvars göromål torde för sekreteraren vara temligen främmande. Jag kan således icke finna detta skäl för kamrerarebefattningens bibehållande öfvertygande.

Nu säger man vidare, att kamreraretjensten i Fångvårdsstyrelsen är nödvändig att bibehålla, derföre att denne tjänsteman skall hålla tillsyn öfver öfrige tjänstemän på kameralafdelningen. Men jag frågar om det icke skulle låta tänka sig att byråchefen sjelf skulle kunna hålla denna uppsigt på denna afdelning, hvarest icke finnas flere än fyra tjänstemän. Inom Statskontoret finnas flere tjänstemän på hvarje afdelning eller byrå än inom Fångvårdsstyrelsen, men der finnes dock icke någon sådan tillsyn, som

här är föreslagen. Skulle på detta sätt först byråchefen och vidare kamreraren utöfva tillsyn öfver kameralbyråns öfrige tjänstemän, som äro summa tre, så blefve det två tjänstemän, som komme att hålla uppsigt öfver tre — säger tre tjänstemän. Om jag trodde, att man skulle göra regeringen någon tjänst med att bevilja dylika undantag och låta kamreraretjensten bibehållas i Fångvårdsstyrelsen, så skulle jag icke motsätta mig det nu föreliggande förslaget, ty sjelfva summan af anslaget komme genom bifall till regeringens förslag icke att ökas med mer än 1,500 kronor. Men jag tror, som sagdt, icke att man gör regeringen någon tjänst genom att bifalla dess förslag i denna del. Det är nemligen naturligt, att, om man finner att ett så litet verk som Fångvårdsstyrelsen, som har jemförelsevis så få göromål, måste hafva en kamrerare, så skola äfven alla andra embetsverk, hvilka ännu icke reglerats, göra anspråk på att få bibehålla kamrerare, och man torde få svårt att motsätta sig dylika yrkanden, sedan man bifallit ett sådant anspråk från Fångvårdsstyrelsen, som är ett bland de allra minsta af alla allmänna embetsverk.

Efter den förändring af embetsverken i allmänhet, som af löneregeringskomitén blifvit föreslagen och äfven af Kongl. Maj:t i vissa fall godkänd, så komma de flesta af kamrerarnes göromål att bestå af sådana som hittills bestridts af tjänstemän i nu blifvande första lönegraden, d. v. s. att kamrerarne få samma göromål, som i Statskontoret anses böra bestridas af tjänstemän i första lönegraden. Jag kan således för min del icke finna något giltigt skäl för den förändring Kongl. Maj:t föreslagit i löneregeringskomiténs förslag i denna del.

Jag ber äfven få nämna, att jag reserverat mig mot sjelfva motiveringen i Utskottets betänkande. Der heter det nemligen: "Så väl i fråga om aflöningsbeloppen som i afseende å de för aflönningens åtnjutande uppställda vilkor öfverensstämmer den af Kongl. Maj:t sålunda föreslagna utgiftsstaten med de stater för rikets Hofrätter och för Statskontoret, som nästlidet år af Riksdagen godkändes, och de afvikelser från den för det sistnämnda embetsverket fastställda organisation, som nu i afseende å Fångvårdsstyrelsen föreslagits, synas på de i statsrådsprotokollet (bil. n:o 1, pag. 13—15) derför anförda skäl väl grundade". Detta håller icke streck. För Statskontorets tjänstemän i första lönegraden bestämdes nemligen vid sistlidet års riksdag lönen till 2,800 kronor, under det att deremot lönen till samma grads tjänstemän i Fångvårdsstyrelsen nu föreslagits till 3,000 kronor. Hvad dessutom de för aflönningens åtnjutande uppställda vilkor beträffar, så är att märka, att det tillåtes första gradens tjänstemän i Statskontoret att äfven innehafva ordinarie tjänst i annat offentligt embetsverk, ett tillstånd som deremot är förmenadt deras vederlikar i Fångvårdsstyrelsen. Detta inverkar icke på sjelfva saken; men jag har ansett mig böra framhålla äfven det, då jag icke kunde gilla en motivering, som icke öfverensstämmer med verkliga förhållandet.

Jag inskränker mig för närvarande till hvad jag redan sagt

Ang. ny stat
för Fång-
vårdssty-
relsen.
(Forts.)

*Äng. ny stat
för Fång-
vårdssty-
relsen.
(Forts.)*

och får hos Herr vice Talmannen anhålla om proposition å följande förslag: "att den af Kongl. Maj:t föreslagna stat för Fångvårdsstyrelsen måtte på det sätt bifallas, att i stället för den i staten upptagna kamrerare upptages en tjänsteman i första graden utöfver de af Kongl. Maj:t föreslagna, samt att de för de nya löneförmånernas åtnjutande uppställda vilkor må af Riksdagen gillas och nämnda styrelses aflöningsanslag, nu utgörande 51,070 kronor, följaktligen ökas med 6,930 kronor". En nedsättning i sjelfva anslagsbeloppet af 1,500 kronor, motsvarande skillnaden mellan aflöningen för en andra och första gradens tjänsteman, skulle således blifva följden af ett bifall till detta mitt förslag.

Herr Nils Pettersson: Då Stats-Utskottet i sin s. k. kläm hemställt, att Riksdagen måtte gilla den af Kongl. Maj:t föreslagna stat för Fångvårdsstyrelsen äfvensom de för de nya löneförmånerna uppställda vilkor samt bland dessa vilkor äfven förekommer det, att tjänsteman skall, då han uppnått 65 lefnads- och minst 35 tjänsteår, vara förpligtad att med oafkortad lön såsom pension från tjänsten afgå, finner jag mig häraf föranlåten att yttra några ord. Ett godkännande af detta förslag vore nemligen enligt min tanke ett attentat mot den motion jag väckt i fråga om tjänstemännens pensionering och hvilken motion för öfrigt faller under nionde hufvudtiteln. Jag vidhåller den åsigt jag der sökt göra gällande, nemligen att pensionsväsendet under tidernas lopp fått en helt annan natur, än som från början varit meningen. Jag hade icke föreställt mig att det kunde vara Riksdagens mening att på samma gång den höjer lönerna jemväl höja pensionen, utan hade jag trott, att de ökade lönerna skulle utgöra full ersättning för ökad arbete. Som jag förut yttrat, är det alldeles icke af någon motvilja mot vare sig den ena eller andra tjänstemannaklassen, som jag påyrkar förändrade grunder för tjänstemännens pensionering, utan emedan jag anser pensionsväsendet, sådant det nu är ordnad, vara till men för nationen. Det måste nemligen för det allmänna medföra stora olägenheter, att det finnes en talrik tjänstemannapersonal, hvars medlemmar icke sjelfva behöfva sörja för sin ålderdom, utan anse sig i och med detsamma de inträda i statens tjänst hafva öfverlemnadt denna omsorg åt staten. Att för öfrigt bibehålla *hela* lönen i pension anser jag vara för mycket. Hvarje annan svensk medborgare får, då hans verksamhet i lifvet i följd af ålder måste blifva mera inskränkt än förut, äfven nöja sig med mindre tillgångar; och han kan det också, emedan lifsuppehållet och lefnadsställningen på ålderdomen kräfva långt mindre kostnader än under tiden för ett verksamt deltagande i lifvets arbeten.

Min mening är således, att vi icke böra bifalla denna del af Stats-Utskottets förslag utan uppskjuta afgörandet deraf, tills vi få tillfälle att i ett sammanhang behandla frågorna om pensionsväsendet och då kunna fastställa en princip härutinnan. Beklagligtvis hafva vi redan gått långt på denna väg; och afbryta vi icke snart, så torde det blifva svårt att vända. Är det så att

lönerna icke utgöra full ersättning för begärdt arbete, så är jag villig att höja dem, men hufvudsakligen därför, att tjänsteinnehafvarne må beredas tillfälle att genom insatser i ränte- och kapitalförsäkringsanstalter sjelfva sörja för sitt uppehälle på ålderdomen.

Jag tager mig därför friheten att, med godkännande af Stats-Utskottets förslag i öfrigt, anhålla om uteslutande derur af den del af motiveringen, som handlar om pensionering af tjänsteman i Fångvårdsstyrelsen.

Hans Excellens Herr Statsministern Friherre De Geer: Den förste värde talaren hemstälde om den förändring af en tjänst i Fångvårdsstyrelsen, att i stället för en af Kongl. Maj:t föreslagen kamrerare i den nya staten skulle uppföras en kammarförvandt med 1,500 kronor lägre aflöning. På sätt talaren anmärkte, rör sig skilnaden hufvudsakligen kring lönebeloppet, emedan tjänsternas antal icke skulle komma att förändras. Han förvånade sig öfver att Kongl. Maj:t kunnat vidtaga denna förändring i löneredlingskomiténs förslag, då den ene af Fångvårdsstyrelsens departementschefer, som varit komiténs ledamot, och i viss mån äfven dess generaldirektör biträdt komiténs förslag i berörda afseende. Jag kan derpå icke annat svara, än att jag för min del icke så mycket fäster mig vid den person, som framlägger förslag, utan mera gör afseende på huruvida jag finner de framlagda skälen öfvertygande eller icke. I detta fall fann jag visserligen icke den andre ledamotens åsigt i allo grundad och har därför snarare följt den förstnämnde ledamotens och generaldirektörens än hans förslag. Jag har nemligen föreslagit att från kamrerarens åligganden borttaga bland annat ett af de göromål, som förste talaren särskildt framhöll, nemligen chefskapet och tillsynen öfver tjänstemännen inom kameralbyrån. Jag har i statsrådsprotokollet uttryckligen förklarat, att det omedelbara chefskapet hädanefter skall tillkomma byråchefen, äfvensom att sådana remisser, som hittills skett till kammarkontoret, hvars utlåtande af styrelsen infordrats, skola upphöra, och byråchefen sjelf afgifva dessa utlåtanden. Men oaktadt dessa förändringar har jag ändå trots mig böra tillstyrka, att en tjänsteman med högre lön än första gradens tjänsteman bibehålles på den kamerala afdelningen för att handlägga de viktiga göromål, hvilka återstå för kamreraren, äfven efter lönekomiténs förslag. Bland dessa finnes ett, som äfven den värde talaren påpekade, nemligen att vid inträffande förfall för byråchefen vikariera för honom. Talaren ansåg öfverflödigt att hålla en särskild tjänsteman för att bestrida dylika tillfälliga vikariat. Jag vill dock härvid anmärka, att meningen är att kamreraren skall hafva fullt upp med sysselsättning äfven under de tider af året, då han ej bestrider nämnda vikariat. Det torde dessutom icke vara med nödig omtanke för en god förvaltning fullt öfverensstämmande att en yngre, lågt aflönad tjänsteman skall vid förfall för ordinarie innehafvaren inträda i utöfvandet af en så vigtig befattning, som byråchefsbefattningen på kameralbyrån onekligen

Ang. ny stat
för Fång-
vårdssty-
relsen.
(Forts.)

är. Vi böra komma i håg, att fastän Fångvårdsstyrelsen är ett litet embetsverk, den dock har en stor förvaltning under sin vård och tillsyn. Styrelsen skall anskaffa kläder, föda och arbete åt flera tusen människor. Ekonomien är så vidlyftig, att vid hvarje af de större straffanstalterna finnes en särskild kamrerare. Vid sådant förhållande synes det icke så alldeles orimligt, att en kamrerare finnes jemväl i centralstyrelsen.

Det förefaller mig vidare, som om den jemförelse med Statskontoret, hvarpå talaren egentligen grundat sin framställning, icke vore riktigt lämplig. Statskontoret är nemligen ett rent penningverk, då deremot Fångvårdsstyrelsen har en ganska vidlyftig hushållning, som fordrar helt andra egenskaper och kontroller. Kamreraren i styrelsen skulle, jemväl efter komiterades förslag, äfven vara aktör i de invecklade balans- och afskrifningsmålen. Han skulle derjemte upprätta förslag till stater för de olika fångvårdsinrättningarne och utöfva kontroll i allmänhet öfver hushållningen vid samtliga dessa anstalter m. m. För min del kan jag icke finna obilligt, att en tjänsteman med sådana viktiga göromål erhåller aflöning i andra graden.

Den siste värde talaren gjorde en anmärkning mot de pensionsbelopp, hvilka enligt den nya staten skulle tillkomma tjänstemännen i Fångvårdsstyrelsen vid deras afgång. Jag vill dervid endast anmärka, att tjänstemännen efter föreliggande förslag alldeles icke komma att bibehållas vid alla sina löneinkomster, då de taga afsked, utan gå miste om tjänstgöringspenningarne, hvilka i allmänhet äro beräknade till $\frac{1}{3}$ af hela aflöningen. Deras pensionsförmåner efter nya staten komma således att i sjelfva verket utgöra en mindre procent af löneförmånerna i det hela, än den de för närvarande åtnjuta i pension.

Herr Carl Ifvarsson: För min del anser jag icke de anmärkningar, som framstälts mot Stats-Utskottets föreliggande förslag, förtjena synnerligt afseende. Medgifvas måste väl omöjligheten för Riksdagen att vid fråga om ett embetsverks organisation inlåta sig i de minsta detaljer dervid. Hvad nu Fångvårdsstyrelsen beträffar, har ju först särskilda komiterade uppgjort förslag till omreglering af tjänstemannapersonalen derstädes samt till lönestat för densamma, hvarefter styrelsen sjelf yttrat sig öfver nämnda förslag, och slutligen Kongl. Maj:t tagit saken i öfvervägande. Dervid har Kongl. Maj:t funnit sig böra på anförda grunder föreslå den nu i fråga varande obetydliga förändringen i komiterades förslag; och Stats-Utskottet har ansett sig sakna skäl att underkänna denna förändring. Ett motsatt förfarande från Stats-Utskottets sida — trots de skäl Kongl. Maj:t åberopat mot komiterades mening — skulle hafva förutsatt ett större förtroende i detta afseende till komiterade än till Kongl. Maj:t.

Det är med den här saken, som med många andra. Det är icke säkert att komiterade allestädes träffat det rätta, ehuru jag får bekänna, det jag anser komiterade i allmänhet hafva åstadkommit en lycklig lösning af frågan. Att de således i ett enda

fall icke kunna anses träffat det bästa, må väl icke vara något skäl till missbelåtenhet från deras sida.

Skilnaden mellan Kongl. Maj:ts förslag och komiterades afser ju endast en obetydlighet af några hundra kronor. Af detta skäl, och då jag verkligen anser Kongl. Maj:ts förslag hafva skäl för sig samt då jag antager att detsamma kommer att gälla till efterrättelse för en längre tid, tror jag att Riksdagen bör biträda detsamma. I annat fall kan mycket lätt hända, att vi nästa år få mottaga en framställning om förhöjning af den lön, hvarom frågan här gäller, just i följd deraf att den af Kongl. Maj:t nu föreslagna förändringen icke blef af Riksdagen godkänd.

Hvad beträffar en talares nyss gjorda erinringar rörande tjänstemännens pensionering, så får jag bekänna, att jag för några år sedan stod på samma ståndpunkt som han i denna fråga. Jag önskade nemligen då och önskar det till en viss grad ännu, att pensionsväsendet för statens tjenstemannacorps måtte byggas på andra grunder, än det då var fotadt. Men sedan dess hafva sådana förändrade anordningar och vilkor i afseende på pensioneringen inträdt, att jag anser den af Herr Nils Pettersson ifrågasatta förändringen härutinnan, för närvarande åtminstone, vara nära nog omöjlig. Att nu afvika från den en gång inslagna vägen skulle, befarar jag, endast hafva till följd nya omregleringar af tjänstemännens lönestater. Löner och pensioner sammanhänga nemligen så nära med hvarandra i de nya lönestaterna, att, om bestämmelserna rörande de senare skulle underkastas förändring, detsamma måste ske äfven hvad angår lönerna. Något sådant kan man dock knappt tänka sig komma att ske, åtminstone icke under de första åren efter en verkställd löneroglering. Jag tror det derföre icke vara skäl att gå så till väga, som *han* yrkat i sitt förslag.

Således finnes icke annan utväg än att äfven i detta fall antaga Kongl. Maj:ts proposition, ty den stöder sig på samma grunder, som omregleringarne af alla andra embetsverk på senare tiden.

Jag säger ännu en gång, att det icke synes mig vara skäl att afvika från Kongl. Maj:ts proposition i detta hänseende, och hemställer derföre om bifall till Stats-Utskottets förslag, som tillstyrker antagandet af den Kongl. propositionen.

Herr Liss Olof Larsson: Jag hade icke tänkt att om igen begära ordet; men åtskilligt har sedan jag förra gången uppträdde blifvit yttradt, som jag icke kan låta passera oanmärkt.

Den siste talaren sade att det vore besynnerligt, om man skulle behöfva sätta mera förtroende till lönerogleringskomitén än till Kongl. Maj:t, och Herr Statsministern yttrade att jag skulle hafva sagt att det vore märkvärdigt, att Kongl. Maj:t kunnat frångå komiterades förslag. Jag tror dock icke, att mina ord föllo så, att de kunde gifva anledning till en dylik uppfattning. Först och främst har jag icke sagt att Riksdagen skulle hysa mera förtroende till komitén än till Kongl. Maj:t, men jag

*Ang. ny stat
för Fång-
rårdssty-
relsen.
(Forts).*

Ang. ny stat
för Fång-
vårdssty-
relsen.
(Forts.)

trodde att Riksdagen skulle hafva förtroende till sig sjelf. Vidare sade jag, att jag fann det besynnerligt att, då komiterades förslag stod i full öfverensstämmelse med hvad Regering och Riksdag förut beslutat i afseende å Statskontoret, Regeringen i detta fall och utan några mer talande skäl skulle göra en afvikelse derifrån.

Nu säger man visserligen, att göromålen äro annorlunda beskaffade i Fångvårdsstyrelsen än i Statskontoret. Det medgifver jag också. Men så vidt jag kunnat finna, är kamrerare icke behöflig i någotdera verket. Men om en sådan tjänsteman skulle erfordras i någotdera verket, borde det företrädesvis vara i Statskontoret, men ingalunda i det verk, hvarom nu är fråga.

Jag glömde att nämna, då jag nyss hade ordet, ett af de skäl, som man anført för bibehållandet af kamreraretjensten och på hvilket lagts synnerlig vikt, det nemligen, att det vore af behovet påkalladt, att man erhöles flera lönegrader, till hvilka tjänstemännen kunna avancera. Men detta skäl torde icke kunna tillerkännas större giltighet i afseende å Fångvårdsstyrelsen, än förut i fråga om Statskontoret. Dessutom, om man vill taga kännedom om göromålen i Fångvårdsstyrelsen och se efter huru många ärenden chefen för kameralafdelningen har att föredraga inför embetsverkets chef, så skall man finna, att dessa utgöra ett mindre antal än de, som byråcheferne i de flesta andra verk hafva att handlägga. Då så är förhållandet, kan, åtminstone efter min tanke, byråchefen mycket väl öfvertaga det närmaste chefskap, som för kamrerarekontoret nu utöfvas af kamreraren. Följden skulle i annat fall blifva den, att kamreraren blefve en förmedlingslänk mellan byråchefen och kameralafdelningen. Byråchefen skulle föredraga de till afdelningen hörande ärenden, men kamreraren skulle till handläggning befordra målen och utreda dem. Den omgång i ärendenas behandling, som härigenom skulle uppstå, komme deremot att undvikas, om byråchefen öfvertog det närmaste chefskapet och sjelf då finge förbereda de viktigare frågorna till föredragning.

Vill man nu äntligen bibehålla kamreraretjensten, så får jag naturligtvis foga mig derefter. Men jag har ansett det vara så mycket nödvändigare för mig att nu angifva mina åsigtter i denna fråga, som Fångvårdsstyrelsen är det första verk, vid hvars omorganisation kamreraretjenstens bibehållande ifrågasatts. Ty kan en kamrerare icke undvaras i Fångvårdsstyrelsen, så tror jag, att en dylik tjänsteman icke heller skall kunna undvaras i något annat af de embetsverk, som framdeles blifva föremål för reglering.

Herr Danielsson: Jag vill icke tvista om den ifrågasatta kamreraretjenstens bibehållande; jag fäster mig mera vid den af Utsko tet tillstyrkta pensioneringen af Fångvårdsstyrelsens embets- och tjänstemän. Jag får med anledning deraf påminna om att Riksdagen ännu icke medgifvit tjänstemännen i något annat embetsverk, som blifvit reorganiseradt, pension till lörens

oafkortade belopp. Skulle Riksdagen deremot nu bifalla ett sådant förslag, blefve följdén den, att all utväg blefve stängd att förekomma dylika bestämmelser i afseende å öfriga embetsverk, som skola omorganiseras. Jag instämmer därför i Herr Nils Petterssons yrkande och ber, att Kammaren icke måtte förhastas sig i frågan.

*Ang. ny stat
för Fång-
vårdssty-
relsen.
(Forts.)*

Sedan öfverläggningen förklarats slutad, gaf Herr vice Talmannen propositioner, enligt de meningar som förekommit, dels på bifall till Utskottets hemställan i oförändradt skick, dels på bifall till samma hemställan med den af Herr Liss Olof Larsson föreslagna förändring, dels ock på Herr Nils Petterssons yrkande, "att Utskottets hemställan måtte bifallas med uteslutande af den del af motiveringen, som handlade om pensionering af tjänsteman i Fångvårdsstyrelsen"; och fann Herr vice Talmannen den förstnämnda af dessa propositioner vara med öfvervägande ja besvarad. Votering blef emellertid begärd, i anledning hvaraf, och sedan bifall till Herr Nils Petterssons omförmälda förslag antagits till kontraposition, nu uppsattes, justerades och anslogs en omröstningsproposition af följande lydelse:

Den, som bifaller i oförändradt skick hvad Stats-Utskottet hemställt i 4:de punkten af utlåtandet N:o 15, röstar

Ja;

Den det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Kammaren bifallit Utskottets hemställan med uteslutande af den del af motiveringen, som handlar om pensionering af tjänsteman i Fångvårdsstyrelsen.

Omröstningen försiggick och visade 89 ja mot 65 nej; varande således Kammarens beslut fattadt i öfverensstämmelse med ja-propositionen.

Punkterna 5—12.

Biföllos.

§ 2.

Föredrogs och bifölls Stats-Utskottets utlåtande N:o 16, angående regleringen af utgifterna under riksstatens Tredje hufvudtitel.

§ 3.

Förekom till behandling Stats-Utskottets utlåtande N:o 24, angående föreslagna statsbidrag till vägars anläggning och för-

bättring, bro- och hamnbyggnader samt vattenkommunikationer, äfvensom sjösänkningar och andra vattenaftappningsföretag.

*Om anslag
till anlägg-
ning eller för-
bättring af
vägar.*

Punkten 1.

I anledning af dels Kongl. Maj:ts förslag, att Riksdagen för anläggning af nya samt omläggning eller förbättring af backiga eller eljest mindre goda vägar måtte anslå och ställa till Kongl. Maj:ts förfogande 200,000 kronor, och dels Herr J. G. Granlunds inom Andra Kammaren afgifna motion, N:o 104, i hvilken Herrar Johannes Andersson från Jönköpings län, J. Erickzon, S. Johnson, J. M. Svensson, L. J. Larsson, Magnus Andersson, J. Sandstedt, J. Fr. Carlsson, J. V. Biesert, Jöns Pehrsson och Carl Mejenqvist instämt, och deruti föreslagits, att berörda af Kongl. Maj:t äskade anslagsbelopp måtte af Riksdagen höjas till 300,000 kronor, hade Utskottet på anförda skäl hemställt:

“att Riksdagen, med afslag å Herr Granlunds m. fl:s motion och bifall till hvad Kongl. Maj:t föreslagit, måtte till bidrag för *anläggning af nya samt omläggning och förbättring af backiga eller eljest mindre goda vägar* till Kongl. Maj:ts disposition för år 1878 anvisa 200,000 kronor“.

Herr Granlund: Det gifves en mängd orter i vårt land, som till följd af mer och mindre ogynsamma naturförhållanden icke hafva fått och kanske aldrig kunna få några jernvägar. För dem är det därför ett oafvisligt behof att af staten erhålla hjälp till förbättrande af sina landsvägar. De medel staten härför lemnar äro dock äfven ur statens synpunkt ej bortkastade; ty förbättrade landsvägar medföra alltid för staten fördelen att underlätta kommunikationen med jernvägarne och bidraga sålunda åtminstone indirekt till ökade statsinkomster. Det finnes många orter i riket, som hafva ganska långt till närmaste jernvägsstation och sålunda inom sig äro uteslutande hänvisade till sina dåliga landsvägar, hvilka åtminstone på många ställen äro anlagda på ett högst besynnerligt och olämpligt sätt.

Stats-Utskottet anför såsom motiv för sitt afstyrkande af min motion, att i det yttrande i frågan, hvilket från Styrelsen öfver allmänna väg- och vattenbyggnader inkommit, visserligen medgifves att en förhöjning i det af Kongl. Maj:t för ändamålet föreslagna beloppet kunde vara af behofvet påkallad, men att en del af de ansökningar, som för närvarande låge inne hos styrelsen, vore så beskaffade, att en del till dem hörande planer, såsom för gamla, måste omarbetas eller åtminstone revideras, innan något statsunderstöd kunde för arbetets utförande beviljas. Men, mine Herrar! detta bevisar ju tydligt och klart, att det nu varande anslaget är alldeles för ringa. Just derföre har det inträffat, att många af de ansökningarne vidfogade planerna blifvit så gamla, så länge fått vänta på begärdt understöd, att de behöfva omarbetas. Detta förhållande innebär således, enligt min åsigt, tvärtom

ett fullt giltigt skäl att bevilja den förhöjning af anslaget, som jag föreslagit. Nu finnas allenast 200,000 kronor om året att tillgå för understöd åt kommunerna inom hela riket för upphjelpande af deras landsvägar. Men hos Väg- och vattenbyggnadsstyrelsens inneliggande ansökningar om dylika bidrag gälla deremot ett belopp af 1,200,000 kronor! Det faller af sig sjelf att under sådana förhållanden den kommun, som sist inkommer med sin ansökning, får vänta på bidrag ända till cirka sex år och under tiden med vemod låta sig nöja med de dåliga krokiga vägarne med sina ofta lifsfarliga backar. Det finnes till exempel kommuner, som hafva 3 mil till närmaste hamn, men endast 1 $\frac{1}{2}$ å 2 mil till närmaste jernvägsstation. Men likväl begagnas vägen till hamnen vida mer än vägen till jernvägsstationen, emedan den forra är vida bättre än den som leder till jernvägsstationen. Ett sådant förhållande känner jag till, och derigenom går ej obetydlig trafik, särdeles sommartiden, ifrån statens jernväg — denna kommun söker nu få den förra vägen förbättrad, men anslag från ifrågavarande fond måste sökas — och under nu varande förhållande torde sådant först om cirka 6 år kunna erhållas.

Jag har icke ämnat att göra något bestämdt yrkande om bifall till min motion, emedan jag tror mig hafva föga utsigt att derutinnan lyckas. Men deremot hoppas jag att, då behofvet af ökade anslag för nu ifrågavarande ändamål gjort sig allt mer och mer gällande, Regeringen deraf skall finna sig föranlåten att inkomma till en blifvande Riksdag med ett förslag i sådan syftning, att de orter, som sjelfva enligt gällande bestämmelser vilja göra uppoffringar för sina vägars förbättrande, måtte fortare än nu erhålla statsunderstöd, något hvartill jag för min del på grund af nu i korthet antydda förhållanden anser dem fullt berättigade.

Herr Biesert: Det lönar naturligtvis icke mödan att tala i denna fråga; men då jag vid tvenne föregående riksdagar varit motionär i samma sak, kan jag icke underlåta att uttala den åsigt, att det varit önskligt om Utskottet hade kommit till ett annat resultat, än det gjort.

Vägarne äro, såsom den föregående talaren redan yttrat, det enda eller åtminstone hufvudsakligaste kommunikationsmedlet i de många orter, som icke ega jernvägar. Det är derföre också så mycket nödvändigare, att dessa vägar förbättras och sättas i ett mera tidsenligt skick än det, i hvilket de nu mångenstädes befinna sig. Att 200,000 kronor för detta ändamål icke kunna förslå långt i ett så vidsträckt och högländt land som vårt, är temligen klart och synes äfven af de otaliga ansökningar om understöd, som årligen ingått till Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen. Men det är icke endast en fördel för orterna sjelfva, utan det ligger äfven direkt i statens eget intresse att vägarne omläggas och förbättras, ty derigenom blifva de lifligare trafikerade och bidraga sålunda till den industriella verksamhetens tilltagande i riket samt följaktligen äfven till ökade inkomster af statens jernvägar. Då likväl motionären sjelf icke gjort något yrkande, vill

Om anslag till anläggning eller förbättring af vägar.
(Forts.)

Om anslag
till anlägg-
ning eller för-
bättring af
vägar.
(Forts.)

jag icke heller göra det, ehuru jag ansett mig böra äfven denna gång i korthet yttra min åsigt i frågan.

Herr Peter Olsson: Oaktadt de tvenne talare, som upp-
trädte emot Utskottets förslag, icke framställde något särskildt yr-
kande, ber jag likväl att få fästa Kammarens uppmärksamhet der-
på att, såsom betänkandet äfven utvisar, dessa tvåhundrausen
kronor icke äro det enda anslag, som af Kongl. Maj:t begärts till
vägars anläggning och förbättring. Tvärtom, som Herrarne finna
af efterföljande punkter i betänkandet, hafva ganska betydliga
belopp blifvit begärda för särskilda vägföretag. Så t. ex. finnes
der en väganläggning, hvartill begärts ett särskildt anslag af icke
mindre än 343,000 kronor; och äfven till flera andra hafva icke
obetydliga belopp föreslagits. Under sådana förhållanden och då
det torde vara skäl, att, då något visst företag af i fråga varande
slag anses särskildt viktigt eller angeläget, Riksdagen äfven må
komma i tillfälle att pröfva behovet deraf och det anslag som
dertill kan vara erforderligt, anser jag för min del goda skäl tala
för att nu i fråga varande anslag för närvarande bibehålles vid sitt
nu varande belopp, och att åt Kongl. Maj:t öfverlemnas att der-
öfver disponera, hvilket, som jag redan tagit mig friheten påpeka,
alls icke hindrar Riksdagen att dessutom med särskilda anslag
befrämja de särskilda företag, som synas deraf vara förtjenta.

På dessa skäl, och fastän jag icke vill bestrida, att anslag
till vägförbättringar äro af behovet synnerligen påkallade, anser
jag frågans vikt fordra, att Riksdagen vid dess pröfning iakttag-
er den omsorg och försigtighet som företaget erfordrar. Jag hem-
ställer om bifall till Utskottets förslag.

Herr Granlund: Med anledning af hvad den föregående
värde talaren anförde, ber jag att få förklara, det jag visst icke
förbisett, att ganska betydliga belopp blifvit i efterföljande punk-
ter af detta betänkande för särskilda väganläggningar af Stats-
Utskottet tillstyrkta, men jag vill dock emot honom erinra, att
dessa särskilda anslag allesammans skola komma Norrland till
godo. Jag missunnar visserligen icke Norrland dessa anslag, ty
denna del af vårt land har mera än öfriga delar behof af för-
bättrade kommunikationer. Men nu i fråga varande 200,000 kronor
äro nästan det enda som för liknande ändamål beviljats hela det
öfriga Sverige.

Ökade behof om anslag från allt flere och flere orter i och för
vägbättringar skola uppstå, ju flera nya jernvägar som anläggas,
och att jag icke står ensam om denna min mening, visas ock
deraf, att i min motion instämt elfva ledamöter från fem sär-
skilda län.

Härmed var öfverläggningen slutad. Utskottets hemställan
bifölls.

Punkterna 2—11.

Blefvo jemväl bifallna.

Punkten 12.

Lades till handlingarne.

Punkterna 13—15.

Biföllos.

§ 4.

Skedde föredragning af Bevillnings-Utskottets betänkande N:o 4, angående stämpelpappersafgiften. *Ang. stämpelpappersförordningen.*

Punkterna 1 och 2.

Biföllos.

Punkten 3.

Utskottet hade hemställt, att Herr *Sven Magnussons* inom Andra Kammaren afgifna motion, N:o 77 -- hvori föreslagits, att i stämpelpappersförordningen bestämmelser måtte införas, syftande derhän att aktiebref i bolag, inom hvars egovälde fastighet finnes, skulle, då det genom köp, byte, gåfva eller testamente öfvergick till ny egare, förses med stämpel till belopp af 60 öre för hvarje fulla 100 kronor af det i förhållande till hela fastighetens taxeringsvärde beräknade värdet utaf den å aktiebrefvet fallande andel i samma fastighet — icke måtte föranleda till någon Riksdagens åtgärd.

Mot denna hemställan hade motionären Herr *Sven Magnusson* inom Utskottet reserverat sig under yrkande, att Riksdagen måtte i underdånig skrifvelse anhålla, "att Kongl. Maj:t täcktes låta utarbета och för en kommande Riksdag framlägga förslag till stadganden, syftande derhän, att aktiebref uti bolag, i hvars ego fast egendom finnes, skall, då det genom köp, byte, gåfva eller testamente öfvergår till ny egare, förses med stämpel till belopp af 60 öre för hvarje fulla 100 kronor af det i förhållande till hela fasta egendomens taxeringsvärde beräknade värdet utaf den å aktiebrefvet fallande andel i samma fasta egendom".

Efter uppläsning af Utskottets förslag anförde:

Herr *Sven Magnusson*: Då jag icke kunnat vara belåten med det slut, hvartill Utskottet kommit vid behandlingen af min motion, får jag vördsamt hemställa, att Riksdagen ville, på sätt jag i min mot Utskottets betänkande afgifna reservation föreslagit, i underdånig skrifvelse anhålla: att Kongl. Maj:t täcktes låta utarbета och för en kommande Riksdag framlägga förslag till

Ang. stäm-
pelpappers-
förordningen.
(Forts.)

stadganden, syftande derhän, att aktiebref uti bolag, i hvars ego fast egendom finnes, skall, då det genom köp, byte, gåfva eller testamente öfvergår till ny egare, förses med stämpel till belopp af 60 öre för hvarje fulla 100 kronor af det i förhållande till hela fasta egendomens taxeringsvärde beräknade värdet utaf den å aktiebrefvet fallande andel i samma fasta egendom.

Till detta mitt förslag får jag nu yrka bifall, på samma gång jag ber att få erinra, att, då Första Kammaren, efter hvad jag hört, redan bifallit Utskottets hemställan, en återremiss af ärendet till Utskottet icke torde vara lämplig.

Herr Biesert: Jag vill endast i korthet angifva de skäl, som föranlett Utskottets afstyrkande af motionärens förslag. För det första skulle, såsom litet hvar lätt torde kunna inse, motionärens förslag om aktiebrefs beläggande med stämpel, hvarje gång detsamma öfvergår från en egare till annan, befinnas vara förenadt med praktiska svårigheter, visserligen äfven för aktiebolag, som utställa sina aktiebref till viss man och der i följd deraf inregistrering af aktieöfverlåtelse är föreskrifven, men ännu mera för de aktiebolag, hvilkas aktiebref äro ställda på innehafvaren. För det andra skulle dessutom den inkomst, som genom den föreslagna åtgärden komme staten till godo, blifva ganska obetydlig, åtminstone för så vidt den ifrågasatta stämpelafgiften icke skulle sättas högre, än att den motsvarade den förlust man anser det öfverklagade förhållandet för närvarande förorsaka. Man får väl nemligen antaga, att den inkomst, staten genom aktiebrefvens beläggning med stämpel bör erhålla, icke bör sättas högre än att den komme att motsvara den inkomst, staten kan beräknas hafva genom egendoms öfverlåtelse i andra fall. Antager man nu, att i allmänhet en egendom ombyter egare i medeltal hvar tjugonde år, så skulle det således blifva allenast en tjugonedel af dylik egendoms värde, som årligen skulle blifva föremål för beskattning. Den ringa inkomst, staten på detta sätt skulle förskaffa sig, skulle dessutom åtföljas af lika stora, om icke större, utgifter för uttaxeringen.

Mycket mera kunde vara att i saken tillägga; men jag inskränker mig till det nu anförda och yrkar för min del bifall till Utskottets hemställan.

Herr Lind: Jag skall blott bedja att få tillkännagifva, att jag anser att Herr Sven Magnusson anført talande skäl för sin motion, till hvilken således äfven jag yrkar bifall. Det är mer än märkvärdigt, att en egendom skall, derföre att den eges af ett bolag, kunna ombyta egare huru ofta som helst utan att någon stämpelafgift dervid behöfver ifrågakomma, under det att å andra sidan en ny egare af hvilken obetydlig hemmansdel som helst skall vara underkastad dylik afgift för stämpel icke allenast å hans fängeshandling, utan äfven å det lagfartsbevis med lösen, som af domstolen utfärdas. Jag yrkar, som sagdt, bifall till den föreliggande motionen.

Öfverläggningen förklarades slutad. Sedan Herr vice Talmannen framställt propositioner enligt de yrkanden, som blifvit gjorda, biföll Kammaren Utskottets hemställan.

Ang. stämpelpappersförordningen.
(Forts.)

I punkten 4 hade Utskottet anmält, att vid den granskning, Utskottet, oberoende af de i förevarande betänkande afhandlade frågor, egnat nu gällande stämpelpappersförordning, Utskottet icke funnit anledning föreslå någon förändring i densamma.

I anledning af denna anmälan uppstod öfverläggning, hvarunder anfördes af

Herr Bergius: Min uppmärksamhet har blifvit fästad derå, att vid affärsrörelse för utländsk liqvad allmänt begagnas anvisningar eller s. k. mandat, hufvudsakligen liknande vexas, men i någon mån till formen skiljande sig från dem, så att bestämmelserna om stämpel å vexas icke kunnat på dessa anvisningar tillämpas. För att i stämpelpappersförordningen åstadkomma en förändring, hvarigenom detta missförhållande skulle kunna rättas, har Första Kammaren återremitterat denna punkt till Bevillnings-Utskottet. Med anledning häraf vågar jag hemställa, att äfven denna Kammare måtte fatta enahanda beslut.

Herr Nils Larson: Äfven jag har hört berättas att, såsom den nästföregående talaren nämnde, Första Kammaren till Utskottet återremitterat den nu föredragna fjerde punkten. I Första Kammaren har framställts yrkande derom, att i stämpelpappersförordningen skulle införas bestämmelser om stämpelbeläggning af vissa slag af vexas. Nu anhåller jag likväl få fästa uppmärksamheten på det förhållandet, att den framställning, som Utskottet i denna punkt gjort, endast är ett tillkännagifvande, som icke på något sätt påkallar ett beslut af Kammaren, hvarken bifallande eller ändrande. Utskottet har, såsom bekant, i bevillningsfrågor motionsrätt, och Utskottet har här tillkännagifvit, att Utskottet icke i annan mätto begagnat sig af denna rätt än i fråga om hvad som hemställes i första punkten af betänkandet, och något vidare åtgörande från Utskottets sida lärer väl icke kunna Utskottet åläggas. Då nu motion om bestämmelser angående stämpelbeläggning af de omtalade vexas icke är inom motions-tiden väckt, lärer väl ett yrkande i detta afseende, som naturligen icke skulla kunna annat än såsom en motion anses, nu icke kunna till Utskottet remitteras.

Jag tror således, att man med lätthet bör kunna finna, det Första Kammaren råkat att något förhastat sig, då den beslöt en återremiss af den nu i fråga varande punkten på grund af ett särskildt framställt yrkande, och hemställer derföre till Andra Kammaren att icke låta förleda sig till ett likadant förhastande, utan i stället lägga punkten till handlingarne.

Herr Behmer: Äfven jag skall anhålla om återremiss af

Ang. stämpelpappersförordningen.
(Forts.)

förevarande punkt i Bevillnings-Utskottets betänkande, i syfte att derigenom få den ändring i nu gällande lagstiftning angående stämpelpappersafgiften, att bevis å bouppteckningar, hvilka vid landtdomstol ingifvas, icke må, såsom nu är förhållandet, beläggas med karta. Det kan nemligen icke vara med full rättvisa öfverensstämmande, att dylika bevis skola draga karta, då andra likartade bevis äro derifrån befriade. I 1876 års stämpelpappersförordning säges, sedan der talats om gravationsbevis, som af domare på landet meddelas, att "annat bevis äfvensom alla andra utgående handlingar samt afskrifter" skola beläggas med viss stämpel för hvarje ark. Längre fram heter det, bland undantagen, att från stämpel enligt §§ 3, 4, 5 och 6 äro befriade "bevis af domare och embetsmän i ekonomi-, politi- och militärensamt samt bevis tecknad å företedd handling om lagfart, om fastställelse, förnyelse, dödande, relaxering eller postposition af inteckning, om testamentsbevakning, om ingifvande af äktenskapsförord, morgongåfvobref och köpeafhandling om lösören, eller om fastställelse af egoskifte och egoutbyte äfvensom att rågångsförrättning vunnit laga kraft." I 1875 års stämpelpappersförordning likasom uti den af 1874 stadgades uttryckligen, att bevis om bouppteckningars inregistrerande vid landtdomstol skulle vara från stämpel befriade. När man nu vet att bouppteckningar, som inlemnas för inregistrering, beläggas med stämpelpapper lika väl som reverser, hvilka skola intecknas, lösöreköpsafhandlingar etc., saknas giltigt skäl för det ena bevisets beläggande med karta, då det andra är derifrån befriadt. Åtgärden är ju fullkomligt densamma: å en företedd handling tecknas bevis om ingifvandet, men i ena fallet belägges ett sådant bevis med karta och i andra fallet icke. Jag kan således icke annat finna, än att det måste hafva varit af förbiseende som detta stadgande inflöt i 1876 års stämpelpappersförordning; något som för resten är lätt förklarligt, enär vid den stora omstöpning, som stämpelpappersförordningen då undergick, Bevillnings-Utskottets uppmärksamhet antagligen bufvudsakligast rättades på andra viktigare punkter.

Det är för att i nu anmärkta förhållande vinna nödig rättelse som jag vågar anhålla om återremiss.

Herr Gumælius: Herr Talman! Här hafva nu i afton väckts icke mindre än två motioner i bevillningsfrågor. Då jag emellertid, i likhet med en föregående talare, icke kan föreställa mig, att dessa motioner kunna anses hafva framkommit inom laga tid eller i laga ordning, vågar jag hysa den förhoppningen, att hvarken dessa motioner eller de som ytterligare kunna till äfventyrs under denna afton komma att i ämnet väckas, skola komma att blifva föremål för någon vidare uppmärksamhet från Kammarens sida. Och får jag alltså yrka, att den föredragna punkten må helt enkelt läggas till handlingarne.

Herr Lyttkens: Vid den nu föredragna punkten har framstälts ett yrkande, som, efter min uppfattning, innebär en upp-

maning till Utskottet att begagna sig af den i grundlagen Utskottet tillerkända motionsrätt, på det man sålunda måtte kunna få för denna Riksdag framlagda förslag till vissa uppgifna ändringar i nu gällande stämpelpappersförordning. Men det kan verkligen med skäl sättas i fråga, huruvida, sedan Utskottet nu en gång begagnat sig af denna sin motionsrätt, enskild ledamot af Riksdagen må kunna anses berättigad att framkomma med sådana framställningar, som nu skett, hvilka i sjelfva verket icke äro att anse annorledes än såsom särskilda motioner. Jag för min del tror icke att detta är med grundlagens mening öfverensstämmande. En motsatt uppfattning skulle hafva till påföljd att man i hvilken fråga som helst, som tillhör behandling af Utskott, hvilket enligt grundlagen eger motionsrätt, skulle obehindradt under hela riksdagens lopp kunna framtvinga ett förslag, genom att, på sätt nu skett, tillförbinda Utskottet att i ett eller annat afseende begagna sig af sin motionsrätt. Jag tror att man här måste mera aktgifva på grundlagens bud och i öfverensstämmelse dermed anse de nu gjorda framställningarne såsom nya motioner, de der icke blifvit inom laga tid väckta. På dessa skäl instämmer jag med dem som yrkat att Kammaren måtte med afslag å framställningen om återremiss besluta punktens läggande till handlingarne.

Ang. stämpelpappersförordningen.
(Forts.)

Herr Aug. Peterson: Kort förr än jag reste upp till riksdagen fäste domhufvanden inom den valkrets, jag representerar, min uppmärksamhet derpå, huruvida det icke, såsom en föregående talare redan påpekat, varit af förbiseende som det icke blifvit i stämpelpappersförordningen särskildt nämndt, att bevis å bouppteckningar icke skola förses med stämpel, då alla öfriga bevis numera äro derifrån fria. Han trodde, såsom jag nyss nämnde, att det endast varit genom ett förbiseende som ett stadgande härom icke influtit i stämpelpappersförordningen. Då jag för min del är af samma åsigt, yrkar jag äfven, i likhet med några föregående talare, att nu förevarande punkt måtte till Utskottet återremitteras, för att i nu påpekade missförhållande rättelse måtte vinnas, i synnerhet som Utskottet, enligt min öfvertygelse, eger rätt att vidtaga en sådan ändring i författningen, utan att derigenom i något afseende grundlagen trädes för nära.

Herr Axel Bergström: Herr Talman! Enligt 40 § Riksdags-ordningen har Bevillnings-Utskottet till åliggande *dels* "att bereda alla dit från Kamrarne hänvisade frågor, som angå förändring uti föreskrifterna om bevillnings utgörande, att förslagsvis beräkna inkomsterna af de särskilda bevillningarne och att, sedan statsverkets behof blifvit utredda och bestämda, opåmint föreslå sättet för bevillningens ökande, om det erfordras, eller dess minskande, om sådant kan ega rum, och i sammanhang dermed till Riksdagen afgifva förslag, till bevillningsstadgan, och *dels* att uti bevillningsfrågor föreslå hvad Utskottet anser billigt och nyttigt. Om det nu tillåtes mig att i frågan yttra min åsigt, så anser jag, att af de nu upplästa ordalagen i Riksdags-ordningen följer, att

Ang. stämpelpappersförordningen.
(Forts.)

en återremiss till Utskottet i förevarande fall icke kan anses otillständig. En sådan återremiss skulle, enligt min tanke, endast innebära en uppmaning till Utskottet att ännu en gång taga under ompröfning, huruvida icke hänsyn till billighet och nytta må föranleda Utskottet att i vidsträcktare mån, än Utskottet i förevarande betänkande gjort, föreslå förändringar i gällande förordning om stämpelpappersafgiften; och en sådan uppmaning anser jag alldeles icke otillständig. Skulle man åter vilja betrakta hvarje motiv, hvilket hvarje särskild talare anfört såsom stöd för sitt yrkande om återremiss, såsom en särskild motion, öfver hvilken Bevillnings-Utskottet på grund af föreslagen återremiss skulle vara förpligtadt att yttra sig, då anser jag en återremiss, så uppfattad, icke tillständig. Men då jag tror att återremiss kan uppfattas i den af mig först angifna mening, så vill jag icke fördöma yrkande om återremiss, utan anser detsamma fullt berättigadt.

Jag förenar mig med de talare, som yrkat återremiss.

Herr Rydin: Det är visserligen sant, att på sätt den siste ärade talaren yttrade, Bevillnings-Utskottet har rättighet att när som helst till Riksdagen inkomma med förslag till ändring i Bevillningsförordningen — och detta kan Utskottet göra äfven på grund af den i Kammaren nu förda diskussionen rörande förevarande punkt — men jag tror icke att, sådan punkten nu föreligger, Kammaren kan komma till annat resultat än att lägga densamma till handlingarne.

Enligt § 63 Riksdags-ordningen, eger Kammaren, "när fråga hvaröfver Utskott sig utlätit, till afgörande förekommer", "att aningen genast, med bifall till utlåtandet eller utan afseende å hvad Utskottet föreslagit, fatta sitt beslut, eller, om ämnet anses fordra ytterligare utredning, målet till Utskottet återförvisa." Endast i det fall att en ytterligare utredning erfordras kan en återförvisning sålunda ifrågakomma. Men här är icke någon så beskaffad fråga framställd, här är icke något utlåtande afgifvet, utan endast en underrättelse; här är icke något förslag framlagdt i Kammaren, som kan föranleda till någon ytterligare utredning. Deremot tror jag att Utskottet kan finna sig föranlätet att ånyo upptaga frågan till behandling med anledning af föreskriften i § 62 af samma Riksdags-ordning: "Kammares beslut i fråga, som icke rörer Kammaren enskildt, skall Medkammaren genom utdrag af protokollet delgifvas. Har målet varit af ständigt, eller i dess ställe särskildt tillsatt Utskott handlagdt, skall ock detta om beslutet på enahanda sätt underrättas." Jag vet ingenting, som skulle kunna hindra de herrar, som deltagit i denna debatt, att begära att få, i sammanhang med öfverlemnandet af ett dylikt protokollsutdrag, meddela Utskottet sin särskilda mening. Men icke är Kammaren berättigad att i *vanlig* mening återremittera ärendet, nemligen på det sätt, att Utskottet skulle förpligtas att inkomma med vidare förslag i ämnet. Jag anser således att, i en fråga så beskaffad som denna, Kammaren icke kan fatta annat beslut, än att punkten lägges till handlingarne, och att för öfrigt det må vara leda-

mot, som i Kammarrens beslut ej instämt, obetaget att, om han så vill, äska att diskussionsprotokollet må till Utskottet åtfölja under rättelsen om förenämnda beslut.

*Ang. stäm-
pelpappers-
förordningen.
(Forts.)*

Herr Ola Andersson: Jag tror att det ligger i klar och öppen dag, att, innan man fattar ett beslut om remiss eller återremiss af en punkt, man också bör hafva gjort sig reda för det ändamål, som dermed afses. Håi föreligger icke någon anledning för ett sådant beslut; ty Utskottet hade, om det så velat, kunnat helt och hållet underlåta att göra i fråga varande anmälan. Det erfordras ett beslut, innefattande *ja* eller *nej* för att en återremiss till Utskottet skall kunna ega rum.

Jag tror således icke att en återremiss i detta fall grundslagenligt kan ske.

Herr Berg: I öfverensstämmelse med af mig förut i en med denna likartad fråga afgifvet yttrande anser jag återremiss af denna punkt icke kunna lämpligen komma i fråga. Här har blott blifvit gjord en anmälan, hvilken, enligt min åsigt, icke kan för- anleda till annan åtgärd än att läggas till handlingarne. Ty om Kammarren återremitterar denna anmälan, måste detta, enligt min tanke, anses fullkomligt liktydigt med att remittera till Utskottet ett här framställt förslag — något som, då motionstiden är förbi, icke låter sig göra. Hade, på sätt den föregående ärade talaren anmärkte, Utskottet alldeles icke gjort denna anmälan, så hade ju återremiss ej kunnat ega rum. Då jag således icke kan finna att något skäl blifvit anfördt, på grund af hvilket återremiss kan komma i fråga, måste jag för min del yrka att punkten läggas till handlingarne.

Sedan öfverläggningen förklarats slutad, och efter det Herr vice Talmannen gifvit propositioner i öfverensstämmelse med de meningar som förekommit, beslöt Kammarren lägga Utskottets ifrågavarande anmälan till handlingarne.

§ 5.

Till afgörande företogs Andra Kammarrens Andra Tillfälliga Utskotts utlåtande N:o 3 (i samlingen N:o 4) angående underdånig skrifvelse med anhållan om ändring af § 9 mom. 2 af Kongl. Förordningen den 20 Juli 1861 angående mantals- och skattskrifningarnes förrättande.

*Om ändring
i K. Förord-
ningen ang.
mantals- och
skattskrif-
ningarne.*

I Herr S. Ljunggrens till Utskottet hänvisade motion, N:o 11, var föreslaget:

“att Riksdagen ville genom underdånig skrifvelse hos Kongl. Maj:t anhålla, det § 9 mom. 2 af Kongl. Förordningen af den 20 Juli 1861 angående mantals- och skattskrifningarnes förrättande måtte erhålla sådan förändrad lydelse att, om någon försummat

(Om ändring i K. Förordningen ang. mantals- och skattskrifningarne. (Forts.)

att i enlighet med denna förordning låta mantalsskrifva sig for ett visst år, och om denna persons mantalsskrifningsort for sagda år varder tvist underkastad, han då skall, med de undantag, som i § 3 af förordningen finnas upptagne, anses under det omtvistade året tillhöra eller hafva tillhört den församling, inom hvilken han under största delen af samma år bevisligen haft sitt bo och hemvist“.

Beträffande denna motion hade Utskottet i sitt nu föreliggande utlåtande hemställt,

att densamma icke måtte någon åtgärd föranleda.

Ordet begärdes af

Herr Ljunggren, hvilken såsom ledamot af Utskottet låtit vid utlåtandet foga en reservation mot nämnda hemställan, och som nu yttrade: Såsom Herrarne finna, har jag reserverat mig mot Utskottets förevarande utlåtande. Jag vill emellertid icke besvara Kammarern med att upprepa de skäl, jag skriftligen anfört för min vid betänkandet fogade reservation, utan inskränker mig till att, med åberopande af dessa skäl, anhålla om betänkandets återremitterande till Utskottet.

Herr Helander: Reservanten, som tillika är motionär i ämnet och nu yrkat bifall till reservationen på det sätt, att ärendet måtte till Utskottet återförvisas, antager att Kongl. Maj:t skulle komma att utfärda ny mantalsskrifningsförordning, utan att förut hafva lemnat Riksdagen tillfälle att i ämnet yttra sin mening, hvarföre det syntes honom vara lämpligt att Riksdagen nu inkommer med önsknings om sådana detaljförändringar, hvilka saknas i det förslag, som afgifvits utaf den i ärendet nedsatta komitén, på grund hvaraf ock Utskottet, enligt hans mening bort ingå i pröfning af hvad uti motionen föreslagits. Jag kan likväl ej annat än anse det vara en missuppfattning af honom, att Kongl. Maj:t, vid utfärdandet af ny mantalsskrifningsförordning, skulle förbigå Riksdagen, om man ihågkommer att dylik förordning har sammanhang med flera andra allmänna författningar, till följd hvaraf ock komitén både varit anbefald att, i sammanhang med förslag till ny mantalsskrifningsförordning, föreslå erforderliga ändringar i dessa andra allmänna stadganden, och fullgjort detta åliggande genom förslag, åsyftande ändring i så väl förordningen om fattigvården och bevillningsstadgan, som kommunallagarne. Uppenbart torde således vara att Riksdagen får tillfälle att yttra sig i saken, vid hvilket tillfälle motionärens förslag lämpligen kan komma under pröfning, hvaremot jag förmodar att man bör vara ense om, att dylik pröfning på förhand, innan man ännu känner om motionärens förslag står väl tillsammans med komiténs eller med hvad Kongl. Maj:t kan finna lämpligt, ej har skäl för sig.

Emellertid antager jag såsom ganska möjligt att, äfven om Utskottet pröfvat hvad motionären föreslagit, Utskottet kommit till samma resultat som nu, och stöder jag denna min förmodan deruppå, att, om komiterades förslag skulle varda godkändt, motionärens synes mig blifva onödigt, på sätt jag skall visa. Motionärens syfte är att, för sådana fall, då någon afflyttat från en kommun utan att låta mantalsskrifva sig i den kommun till hvilken han inflyttat, få en gifven bestämmelse då tvist uppstår om rätta mantalsskrifningsorten. Enligt § 3 mom. 1 af nu gällande mantalsskrifningsförordning skall hvar och en skrivas der han bor eller, i följd af sitt vistande, bör anses hafva sitt bo och hemvist, hvaremot, enligt motsvarande § 2 i komiterades förslag, han bör skrivas der han vid mantalsskrifningstiden har sitt hemvist. Blevde detta senare lag, så skulle antagligen tvist icke komma att uppstå om hvarest en person, som ej någonstädes låtit sig skrivas, rätteligen bort i mantalslängden uppföras. Derföre har ock, så vidt jag funnit, någon bestämmelse ej influtit i komiteförslaget, motsvarande § 9 mom. 2 af nu gällande mantalsförordning, hvilket senare motionen afser att få ändradt. Skulle, på sätt motionären nu yrkat, Kammaren återremittera ärendet till Utskottet, så hade Kammaren derigenom förklaradt att, trots hvad jag nu tagit mig friheten upplysa, Utskottet borde ingå i pröfning af sjelfva motionen, hvilket jag föreställer mig Kammaren svårligen kan eller bör göra.

Då Utskottet erinrat derom, att det i allmänhet ansetts olampligt att vidtaga partiella ändringar i författning, som är föremål för omarbetning i sin helhet, så har Utskottet derigenom icke uttryckt något annat än hvad hvar och en här vet vara verkliga förhållandet. Utskottet har således härmed icke kunnat mena att undantag ifrån denna allmänna regel aldrig borde ifrågakomma, ty man kunde tänka sig möjligheten af att regeln någon gång undantagsvis borde öfvergifvas. Att emellertid undantag har nu icke vore på sin plats, det tror jag mig hafva visat, och finner mig derföre hafva anledning till det yrkande, att Utskottets förslag må af Kammaren varda godkändt.

Vidare anfördes icke. Herr vice Talmannen gaf propositioner såväl på bifall som återremiss; och enär den förra af dessa propositioner besvarades med öfvervägande ja, hade Kammaren alltså bifallit Utskottets hemställan.

§ 6.

Efter föredragning dernäst af Andra Kammarens Andra Tillfälliga Utskotts utlåtande N:o 4 (i samlingen N:o 5) i anledning af väckt motion om ändring af 3 kap. 23 § i Kongl. Stadgan den 29 Maj 1846 angående försvarslösa och till allmänt arbete förfallne personer, blef Utskottets deri gjorda hemställan af Kammaren bifallen; och skulle, jemlikt 63 § 3 mom. Riksdags-

*Om ändring
i K. Förord-
ningen ang.
mantals-
och
skattskrif-
ningarne.
(Forts.)*

ordningen, detta beslut genom utdrag af protokollet Första Kam-
maren meddelas.

§ 7.

Föredrogos och biföllos, hvart efter annat, nedannämnda två
utlåtanden, nemligen:

Andra Kammarens Andra Tillfälliga Utskotts utlåtande N:o
5 (i samlingen N:o 6) i fråga om förändrad lydelse af mom. 1
i Kongl. Kungörelsen den 4 Maj 1855 angående vederbörandes
åliggande att upprätta och till presterskapet aflemna förtecknin-
gar öfver personer, som varda sakfälda eller för sina förbrytelser
under framtiden stälda; samt

Andra Kammarens Fjerde Tillfälliga Utskotts utlåtande N:o
1 (i samlingen N:o 7) i anledning af Herr Johan Jönssons
motion (N:o 47) med anhållan om utredning för afskaffande af
kyrkotionde i Skåne, Halland och Blekinge.

§ 8.

Till bordläggning anmäldes Stats-Utskottets denna dag in-
komna memorial N:o 25, med förslag till voteringspropositioner
i anledning af Kamrarnes skiljaktiga beslut rörande två i Ut-
skottets utlåtande N:o 10 behandlade frågor.

§ 9.

Herr *P. Lithner* hade insändt ett så lydande sjukbetyg, som
nu upplästes:

Att Ledamoten af Riksdagens Andra Kammare Herr *P. Lith-
ner*, är till följe af lungcatarrh nödsakad att hålla sig inne några
dagar intygar på embetsed.

Stockholm den 27 Febr. 1877.

C. Haggström
Med. D:r.

§ 10.

Ledighet från riksdagsgörömlen beviljades.

Herr	<i>A. Bågenholm</i>	under 6 dagar från och med den 1 Mars
„	<i>Carl Ericson</i>	„ 4 „ „ „ 2 „
„	<i>Per Nilsson i Råby</i>	„ 12 „ „ „ 4 „

§ 11.

Föredrogos och godkändes Riksdagens Kanslis förslag:

dels till Riksdagens underdåniga skrifvelse N:o 1, angående val af Justitie-ombudsman och hans suppleant:

dels ock till Riksdagens förordnanden:

N:o 2, för Advokatfiskalen m. m. N. A. Fröman att vara Riksdagens Justitie-ombudsman; och

N:o 3, för Advokatfiskalen m. m. T. A. Billbergh att vara Riksdagens Justitie-ombudsmans suppleant.

§ 12.

Justerades protokollsutdrag; hvarefter Kammarrens ledamöter åtskildes kl. $\frac{3}{4}$ 9 e. m.

In fidem

Gustaf Westdahl.
